

Kozma László

A költészet világa (V.)

LÉT

Mit jelent az, hogy vagyunk, hogy ezen a világon vagyunk, mi az a többlet, mely a porból, ásványi anyagokból egy szellemi lényt hoz létre? Létezésünk nem érthető meg a világot átható személyesség fogalma nélkül. A lét és a létezés fogalma szükségszerűen veti fel az Isten-kérdést, kérdez rá a teremtés mozzanatára. A létezést átjáró személyesség természetes módon fejeződik ki a megszemélyesítés stilisztikai eszközében.

Többlet

A kegyelem, ahogy a maghoz ér
Akár áttetsző vízcsepp szól: — Legyél!
A létezéshez cseppnyi többletet
Szellő-sóhaj, harmat-könny teremt.
A dermedt földre álom sugaraz
S virágba borul a lélek-tavas.
Magától értetődő könnyedén
Csíráat bont a mélyben csöpp remény.
Ennyi kellett: egy sugárnyi nap,
Mely nem csak hó: teremtő indulat.
A tűz-viharból, mely szívében ég,
Ez a gyöngéd sugárka elég.
Mert óvatosan, úgy fordul feléd,
Arcodon érzed termő tenyerét.

Állandóság

Ez az Isten. Az élet-sugárban
Állandóság és megújulás van.
A létezést szüntelen teremti,
Szálló párát esőcseppben ejti.
Gondol a fa minden levelére,
Megújul az emberszív reménye.

Mező

Ki alkotsz ezer csipke-remeket,
Jégvirágot téli ablakon,
Színes virággal mezőt szőve meg:
Így alkottad egykor szívemet.
Mert feléd hajló tarka rét a lélek,
Virágot bont, ha veled beszélget,
Esti csöndben, s zúgásán a szélnek.
De nem hervad el az a gondolat,
Amely égő bokrodon fogant,
S emberlétünk tükrözi az ég
Csillaggal szótt csipke-remekét.

Hívás

Mely körülvesz, ezerféleképp
Suttog, csobog, megérint a lét.
Hívásod, mint levél-ujj, remeg —
Add, Uram, hogy felismerjelek.
Felém hajolsz arcán a szenvedőnek
És harmatod foszlik szét, mint könnycsepp.

Ki hordozza?

Kiben fogansz? Csak alszol-e a nemlét
Nagy erdejében, akár a rügyek?
Egy szellő érintésén a teremtest
Várják, hogy hívja a levelüket.
Érezve a mindenség áramát,
A létezésbe virágoznak át.
Ki hordozza az ezernyi csírat,
És ha nem vagy, gyümölcsként ki lát?
Ki tartja számon, hogyha elenyészik
Ezernyi arcod, amely őfelé nyit.

Pókháló

Ívek, küllők, apró osztatok,
A pókháló kifeszítve áll.
Nem is háló: maga a szabály,
Két ág között ahogy fölragyog.

A létezés titkos mértanát
Megcsillanva jeleníti meg.
Homályból a fénybe hajlik át,
Ahogy felfog harmatcseppeket.

Az apró lénybe ki írta a tervet,
Amelyen dolgozik szüntelen?
Mi adja a végtelen türelmet,
Hogy a belső parancsból mű legyen?

Pókháló-mű, az aprócska semmi
Melyen átfúj szellő és vihar.
De a létet fogságába ejti,
Benne verdes már szárnyaival.

Lényeg és jelenség

Test és lélek együtt hajlik feléd,
Mert madárszárny a szálló gondolat
És szándékból forrás-fény fogant,
Mert átcsillan az anyagon a Lét.

Szél hajtja az eső fellegét
S mint szomorúság, köd gomolyog hosszan,
Tavaszi-öröm gyúl a hajnalokban,
Mert átcsillan az anyagon a Lét.

S a jelenség, mint a könnyű fátyol,
Gyümölcs fakad hulló virágzásból.
Megérleli végső lényegét,
Mert átcsillan az anyagon a Lét.

Palást

Mit élünk a föld felszínén, héj csak,
Palástja egy roppant buboréknak.
Mint a szappan könnyű gömbje, szállván
Ezerszínű, csalóka szivárvány.
Gondtalanul ereget a gyermek
S csillaga gyúl sötét végtelennek.
A csillogás így fonódik össze
Azzal, mi a végtelennek csöndje.
Ami játszik százezer alakban.

Mi marad, ha létünk szertepattan?
 Megteremti kristálygömbünk újra
 Egy vihar a semmiségbe fújva?
 Isten-sóhaj, felemelve végképp,
 Földi sárból szikrázó reménység.
 S a létezés könnyű szövetének
 Mélységében kiterjed a lélek.
 Semmiből lett, de nem lehet semmi,
 Mert megőrzi, aki megteremti.
 S ember-létünk, mint suhanó álom,
 Halhatatlan ragyog a halálon.

A vers alapja egy váratlanul felbukkanó gyermekkori emlék, ahogyan a szappanból fújt buborék szivárványszínűen lebeg a levegőben, szüntelenül változtatva körvonalait. A hasonlat a versben kiteljesedik, önállóvá válik, metaforává sűrűsödik. Az átvezetést az ötödik-hatodik sorban megjelenő belső rím: gondtalanul — csillaga gyúl teszi könnyeddé.

Hártya

Buborék. Csupa felszín,
 Mint hártája a térnek.
 Csillag-palást a Semmin —
 Őrzi a Mindenséget.

Halak

Élnek a futó, ezüstoffalú létben,
 Tükör-hártája nékik a határ.
 Patakok perdülő kristályvizében,
 Melyben láthatatlan örvény tánca jár.

Ami az elemük, szertehull gyönggyé,
 Vizesésben porlik az idő.
 Mégis megújul, csobban örökké,
 Elapad, árad, nincs és egyre nő.

Gyors rebbenésük finom uszony-fátyol,
 A suhanásuk oly árnyéktalan.
 Előcsillannak szürke homályból,
 Sötét testüknek csak árnyéka van.

Ökörnyál

A napfényben rétek fölött szállván, Egyetlen hit megcsillanó szálán — Hová vezet? Vajon hol a vége? Kapcsolódik a nagy mindenségbe.	Emberi lét. Ki teremti, Hogyan vezet át a Pillanatból az ezernyi Véletlennek szála?
Úgy indultok bátran, bizalommal, Az apró szál lebeg, mint a sóhaj. Úgy úsztok át a zöldellő réten, Mint ki célját követi a szélben.	Hogy mindig a lét a győztes, Sosem pusztulása. Csillog, mint egy roppant szóttas, Az Isten ruhája.

Mosoly

Hová tűnik el, mi marad A fényes élet-lángból? Holt szénként sötétlik a nap, Mi marad a világból?	Egész erdő dermedve fagy, Meggövesült virágok. Uszony-rajz, lebbenő halak — Új életre kiáltod?
Ami kibomlott, ennyi csak Vagy lesz új lehetőség, Szén, amelyből a láng kicsap, Újrateremtve hőjét?	A sziklák között ki lapoz Hártyára bontva szinte? A régi mező illatoz, Mosoly tűz kertjeinkre.

Bokor

Zöld szökőkút. Egyre keresed
A forrását, hogy honnan ered.
— A szél hozott egy szárnyas magot erre
S megfakad a friss hajtás egyszerre.
— S a magocska honnan jött, honnan van?
— Virágpor szállt egy régi tavaszban.
Virágszirom tárult ki a fényre
S mint a porszem, ráhullt a bibére.
Véletlen szél viszi akaratlan
S e porszemben mégis akarat van.
— De honnan szállt e mákszemnyi virágpor?
— Más sziromból, egy másik virágból.
— S az első virág szirmát hogy nyitotta?
— Kitárult a legnagyobb Titokra.